

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Dumineca presei

(+) Mulțumită unei înțelepte hotărâri a mai marilor noștri bisericești, Dumineca a treia din Paresimi e menită să fie, în întreg cuprinsul provinciei mitropolitane române unite, prasnica al presei bune care, — cum lasă ultimul Cercular arhiepiscopesc (IV-1940) să se înțeleagă că-i de dorit — să prilejească preoților o temeinică cercetare a conștiinței asupra felului cum au răspuns datorinței lor de a face apostolie pentru Agru și în cadrele Agrului, și mai ales asupra celeilalte mari datorințe, care este aceea de a sprijini, cu vorba și cu pilda, slova creștină atât de necesară astăzi pastoratului luminat și rodnic.

Și aievea, lumea credincioșilor simte că are lipsă de hrana minții, a inimii și a sufletului, pe care o dă și tipăritura. Iar ispita e mare, produsele tiparnițelor fiind și la noi multe și felurite. De aceea îndrumătorul chemat să arate turmei credincioase care-i pășunea potrivită ei sub raportul cetitului, e preotul care, aici, poate face foarte mult. Căci, cum spune și pomenita circulară:

(Preotul deși) „nu poate controla pe fiecare credincios al său, că ce gazetă își cumpără și citește, el poate face totuși ceva: să facă pe apostolul, pe răspânditorul presei bune, fie el personal și direct, fie indirect, prin oameni, dintre credincioșii proprii, pe cari îi poate angaja în lupta aceasta. Așa a început a se face în multe părți, pentru răspândirea presei și a publicațiilor, a cărții bune. Ne gândim numai la bibliotecile, sau mai bine zis, la micile librării afișate și expuse vederii și examinării credincioșilor la ușile bisericilor. Ne gândim la buletinele parohiale, la orașe, în parohiile cu număr mai mare de suflete. Ne gândim la acei preoți cari își iau înșiși sarcina să adune abonamente la gazetele bune, să încaseze costul abonamentului dela credincioșii săi, și să-i trimită gazetele bune, etc.“

Pentruca preotul să poată face bine apostolatul cărții cu adevărat bune, se recere însă ca mai întâi dânsul să fie acasă în lumea cărților. Vorba cea: [Câmpu-i alb, oile-s negre; cin' le vede, nu le crede; cin' le paște, le cunoaște. Și: Qui non ardet, non incendit. Enoriașii trebuie să vadă că preotul lor e un îndrăgostit de carte, pentru care știe să aducă și jertfe. Ce trecere va avea însă cuvântul unui paroh care, dacă nu i-se plătește din „lada bisericii“ abonamentul la o foaie, care-i scrisă în primul rând pentru el, mai bine lipsă!? (De tutun însă nu se va lipsi, Doamne fereste!) Și cum va ști să facă selecționare chiar și printre tipăriturile ce se îmbie ca „presă bună“ cineva care pe acest teren e cu totul străin? Pentruca nu tot ce se etichetează „presă bună“, „carte de pietate“ merită să fie cetit, și mai ales cumpărat, de oameni cari apucă cu greu la bani albi pentru zile negre.

Problema e însemnată și nu ne îndoim că preoțimea noastră îi va da atențiunea de care-i vrednică.

Armonizarea salariilor

De ce sărăcește preoțimea? — Norme de armonizare — Interesul suprem al Statului

de pr. Ioan Borza

De astădată salariații au cuvântul Suvranului că se va face dreptate în împărțirea izvoarelor de existență a lor. Nu știu care categorie de salariați are motive să se bucure mai mult de reforma promisă decât preoțimea. Căci, indiscutabil și fără comparații, slujitorii altarului sunt într-o situație materială lamentabilă, dacă nu mizerabilă deadreptul. Din motive în văzul tuturor.

Imbunătățirea sesiilor parohiale prin complectarea lor cu legea de expropriatire și impropriatire e în aproape totalitatea cazurilor o iluzie. Și iată de ce. Întâi, ca o dovadă indirectă, e preoțimea dinainte de reforma agrară, cu sesiuni mai mici, dar în stare materială cel puțin echivalentă cu preoțimea de după reforma agrară. Preoții își întrețineau copiii la școli ca și cei de azi, dar aveau posibilitatea — în majoritatea lor — să-și agonisească și o oarecare avere personală (casă, pământ, capital), asigurându-și bătrânețea. Aveau »ecleji« mici, dar îi ajuta mult așa numitele »lecticale«, contribuirea credincioșilor. Aveau »felderă« de bucate (grâu, cucuruz) și zi de lucru dela fiecare familie. Deci 100—300 (și mai multe) măsuri de bucate, venit curat, fără cheltueli, iar pentru exploatarea sesiunii îi stăteau la dispoziție tot atâția muncitori. — Azi s'au complectat (unde s'au completat!) sesiunile, dar s'au pierdut bucatele și brațele de lucru de rândul (și tocmai din motivul complectării).

De aici a început adevărata tragedie a preoțimii. Lucrarea în regie cere capital, om de conducere care să fie prezent în tot momentul, o sumedenie de unelte agricole, brațe de muncă... Dar oamenii săraci, avizați la lucrul cu ziua (zilerii), s'au împușinat enorm chiar prin legea care a „îmbogățit“ (!) pe preoți (cu pământ pustiu), căci tot săracul și-a primit lotul, plus că s'a produs exodul aproape în masse a sătenilor săraci la orașe, mai ales în capitală. Astfel preotul s'a trezit deodată singur, fără ajutor, fără capital, fără unelte, — în fața unei sesiuni mari (să zic așa!), — dar mai sărac decât înainte. Pământul lucrat rău (domnește!) ori nelucrat, produce tot mai puțin, bucatele tot mai ieftine. Inevitabilul se produce sub ochii tuturor. Natural, familia preotului a rămas normală: 6-8-10 copii. Un singur copil la școală (internat, haine, cărți, taxe, etc.) se sează minimum 20.000 lei. — De unde va plăti bietul preot pentru 4-5-6 sau și mai mulți copii, plus să trăiască și restul fa-

miliei, să-și plătească servitorii și muncitorii și impozitele, etc. etc. etc.

Mai mult: s'au cassat dela sine „lecticalele“, dar s'a menținut (ori s'a introdus?) impozitul profesional („după patrafir“). Apoi, care categorie de funcționari și unde în țara românească mai plătește taxă comună după ...salar? — Preotul o face și asta, plătind după eclejie (care nu e alta decât iluzoria „complectare de salar“). Apoi să nu se uite că, la vremuri grele, ca cele de azi, tot preotului i se cer sacrificiile cele mai mari. Preoțimea însăși, urmând porunca sentimentului său patriotic, se ține obligată a fi pildă pentru alții. Dă nunumai din salariul său, ci și din inventarul agricol (cai, boi, căruțe etc). Și nici unul din ei nu a murmurat și nu s'a plâns.

Salarul — congrua? — Aproximativ atâta cât să-și plătească servitorii și să acopere deficitele economiei!

Am menționat toate acestea pentruca sunt purul și tristul adevăr. Preoțimea în loc să beneficieze de reforma agrară — se rustifică muncind alături de servitori, și progresând alături de truda lui o sărăcie lucie. Vlăguită materialicește și, natural, și moralicește, e exasperată și de tortura conștiinței că nu se poate dedica în întregime idealului pastoral și social pentru care își are menirea. — „Armonizarea“ anunțată va ținea seamă de aceste dureroase realități ale preoțimii, dându-i posibilitatea să armonizeze munca de fiecare clipă cu opera ce i se cere?

Funcționarii cinstiți, și în special preoțimea, sunt grav nedreptățiți de norma actuală de salarizare, care nu ține cont de familia numeroasă.

Statul nu poate avea alt ideal decât cel social. Nu e tot una o țară mare cu cetățeni puțini și în continuă descreștere sau staționare, ori o țară mică cu locuitori mulți și în plină creștere numerică. Țara mică, în cazul dat, va înghiți, cu vremea, pe cea mare. Hărnicia, istețimea, dragostea de patrie, religiozitatea, chiar sănătatea și tot idealul social merg în raport direct cu creșterea sau scăderea numerică a populației. A salariza egal pe un slujbaș cu 5-7 copii și un burlac — având aceeași pregătire și slujbă — e exact a dărâma fundamentul pe care se clădește Patria: familia!

Iar legea actuală recunoaște doar trei copii și-i subvenționează cu o sumă suficientă aproximativ pentru creșterea unui purcel. Un

preot cu 7 copii la școală (20-50 Km. depărtare de oraș!) primește lunar circa prețul unei farfurii la un banchet mai modest! — Dacă următoarea lege de „armonizare“ nu va da familistului cu 5-7 copii cel puțin dublul cel dă burlacului, va fi și ea o lege (ca și actuala) de cea mai stridentă disarmonie față cu interesul suprem al Statului.

Evident, preoțimea are și în această privință motiv de bună nădejde, căci ea are, între intelectuali, cei mai mulți copii și de bună nădejde pentru Patrie.

*

Privită „armonizarea“ și din punct de vedere a calității serviciului prestat, țara se va sprijini pe sine dăruind mai binevoitoare atenție acelei categorii de slujbași cari prin aportul muncii lor aduc Patriei mai utile servicii. Dar cum toți fiii țării, dela soldat la premier, sunt și fiii Bisericii, evident așa fii va avea Patria cum îi va putea educa Biserica, prin preoții săi.

Li va lăsa țara în mizerie pe preoți?!

*

Mediul social în care trăește salariatul încă își va avea cuvântul la armonizare. Va fi lăsat preotul să fie avizat la mila și ajutorul credinciosului sărac, care nu-și poate hrăni familia lui, ori va putea însuși să facă milă cu nenorocirii lui? — Va fi noua salarizare într'adevăr o armonizare reală sprijinitoare a intereselor supreme ale Statului, dând principalelor organe cari îl servesc independența și putința de largă activitate?

— Va fi! Sperăm. E timpul.

† Arhiep. Gustav Majláth.

Intr'al 76-lea an al vieții sale, a trecut la cele veșnice, în 18 Martie c., la Budapesta, Conte *Gustav Carol Majláth de Székely*, fost arhiepiscop latin al Transilvaniei. Vestea aceasta a trezit, fără îndoială, durere sinceră și simțită în foarte multe inimi. Pentru că adormitul în Domnul, mai presus de toate, a fost o inimă de aur. A făcut bine cui s'a convenit — și se prea poate că și cui nu s'a convenit — până la a se trezi el însuși ajuns la lipsuri grele.

Mai cu seamă tineretul școlar i-a fost drag. Liceeni și clerici. Nici când nu s'a arătat între ei cu mâna goală și cu inima seacă. Și se arăta deseori, pentru că voia să-i cunoască bine și să le fie de folos, ca un părinte sufletesc ce se știa a le fi. — De câte ori n'a stat ceasuri întregi acest arhieru cu graiu dulce în „confesional“ (scaunul mărturisirii) să asculte spovada bietelor inimi tinere, abătute ori involburate! — Nu știa de căutare la față: era bun cu maghiari și nemaghiari, catolici și necatolici, latini și nelatini, (între alții pe păr. I. Bodocan, fost paroh-protopop unit în Banat, acum iezuit unit în Totești, de ex., l-a ținut în seminarul latin die Alba-Iulia, fără să-i pretindă să se facă preot latin).

Fiul contelui ungar Gheorghe Majláth, președ. Curiei maghiare, asasinat tainic (1883) și a baronesei germane Ștefania Hillebrandt de Prandau, din cei 53 de ani de preoție ai săi, 43 i-a petrecut ca ierarh latin în Ardeal, la Alba-Iulia. I-s'au îmbiat prilejuri, pe vremea stăpânirii maghiare, să apuce la vlădicii mai bogate în Ungaria. Dânsul însă s'a socotit legat pe viață de prima sa eparhie, pe care a părăsit-o numai când puterile nu l-au mai ajutat să-i fie de folos. — Faptul c'a înțeles această indicație și că i-a dat ascultare, îl va ridica și el cu atât mai mult în ochii contemporanilor și a posteriorității. — Requiescat în pace!

Sentințe pontificale

Roma și românismul

Lumea ortodoxă română nestăpânită de prejudecii, de o vreme încoace, vede Roma sf. Petre și pe urmașii acestuia în lumina cea adevărată, și cei cari nu se tem de prigoana celor pătimiși, mărturisesc sus și tare, chiar și cu scrisul, crezul lor sincer și cinstit. Așa face, de ex., în coloanele „Universul“-ui (17 III. 40) d. *G. Lungulescu*, ziaristul de seamă cu care, nu tocmai așa de mult, am avut și ciocniri de idei. Firește că ne bucurăm mult că de data aceasta nu există între noi și Dsa divergență de păreri, și am dori să fie tot așa și în viitor. — Reproducem cu plăcere ușor de înțeles rândurile înțelepte și pline de căldură ale d. *G. Lungulescu*, apărute în puternicul cotidian pomenit mai sus:

Zilele trecute, Sanctitatea Sa Papa Pius al XII-lea, acordând o audiență specială înalților prelați ai bisericii române-unite, a pronunțat o caldă și luminoasă cuvântare.

Adâncind, cu profund respect, cuvintele pe care Sfântul Părinte le adresa de fapt întregului popor românesc, mă întrebam, nu fără o firească îngândurare:

— „Va cunoaște oare vreodată Sfântul Părinte și marea Biserică romano-catolică, tot ceea ce a făcut truditul nostru popor român pentru biruința Crucii și pentru creștinism?“

Și mă gândeam deasemeni, dacă în fiecare zi, la sunetul clopotelor bisericilor catolice, care pe întregul pământ anunță „Angelus“, se vor mai fi găsinde creștini cari să știe că această rugăciune, — simbolizând vestirea ingerilor de „pace și bună învoire între oameni“ din noaptea Sfântă din Bethleem, — a fost instituită în urma victoriei prin românii transilvăneni cariau salvat, ei singuri, Roma pontificală și civilizația creștină a Apusului, de soarta pe care o avusese Constantinopolul și Imperiul latin de Răsărit?

Căci e drept să se știe că, după cucerirea Constantinopolului, Mahomed al II-lea, incredințat că nimic nu-i va putea sta în cale spre Roma, amenințând „că după cum e un singur Dumnezeu în Cer, așa va fi și un singur stăpânitor pe pământ“.

Poate că s'ar fi împlinit și acest sacri-legiu, dacă în fața marelui cuceritor nu s'ar fi ridicat, cu toată hotărârea unor eroi creștini, o familie românească, sprijinită pe o armată de luptători încercați, formată numai din români transilvăneni, după propria mărturisire a cronicarilor maghiari.

Căci Dumnezeu incredințase lui Ioan Huniade misiunea sfântă de a înscrie în paginile istoriei creștine și universale acea hotărâtoare biruință dela Belgrad, care, după cum recunoștea, cu marea lui autoritate de Pontif și istoric Papa Pius II-lea-Piccolomini — mărișe mai mult gloria Românilor cărora le aparținea prin naștere, decât a Ungurilor

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Prin științe la Dumnezeu

Cuvânt rostit la deschiderea sesiunii Academiei Pontificale a Științelor, de Preafericitul Părinte

2

PAPA PIUS XII

Și în ce privește această minunată și legitimă legătură a științelor cu credința, despre acest vestibul pe care-l înalță științele și artele la intrarea templului credinței, o icoană uimește deja de veacuri lumea în Sala vaticană a Segnaturei, unde știința și credința se privesc față în față și se luminează reciproc, în lumina sublimă a gândului și a penelului neasemuitului pictor din Urbino. Voi desigur v'ați oprit minunându-vă înaintea scenei care-i cunoscută sub numele Școalei din Atena. În acelea personajii voi ați recunoscut pe antecesorii voștri cei mai bătrâni în cercetarea materiei și a spiritului, în contemplarea și măsurarea ceriurilor, în studierea naturii și a omului, în elucubrațiunile matematice și în discuțiile înțelepte. Căutarea adevărului animă și colorează acelea fețe și mișcările acelor figuri cari pare că vorbesc, care despre una, care despre alta, din cele multe științe spe-

culative și practice, despre veghile lor, despre mintea lor concentrată și aproape răpită în afară de simțuri, discutând cu sine însăși, argumentând și reargumentând, spre a ajunge a găsi, oh!, cât mai puțin din adevăr în mijlocul covârșitorului mai mult crezut drept adevăr, spre a iscodi o lume de lumi diverse, imposibil de a fi toate reale. Și voi îl vedeți în acel templu al științei pe Plato arătând spre ceriu: izvorul cunoașterii; Aristotel spre pământ, și disputând între ei, nemulțumiți pe deantregul de înaltele lor concluzii. Simt nepotolită nesfârșita sete a intelectului uman de a îmbrățișa totul; simt că dincolo de firea aceasta de jos, trăiește și împărățește o supremă putere într'o lume nevizibilă. Simt în ei un spirit nemuritor care-i împinge în sus, dar nu simt spiritul care să-i însuflețească și să le dea aripile de zbor.

Înaintea acestei scene și adunări de „spirite mari“ (Inf. IV, 119), pe care o artă minunată o prezintă privirii noastre, Noi închinăm fruntea și rămânem turburați, gândindu-ne cât de aspră este calea pe cărările științei și cum toată știința câștigată pe prețul alogării oboseli, nu potolește cu fericire nădejdele și dorurile sufletului omenesc. Suntem nemuritori, suntem născuți-făcuți pentru o altă lume, pentru acea lume nevădită rațiunii pe care în fața Școalei din Atena o descopere și figurează marea compoziție, căreia i-s'a dat nu-

mele Disputa Sacramentului. În a zugrăvi aceste două scene vii, pare că geniul sfântului Toma d'Aquino ar fi călăuzit mâna lui Rafael, indicându-i celea trei trepte ale cunoștințelor față de Dumnezeu: prima figurată în mănunchiul științelor, prin cari omul se ridică dela fapte la Dumnezeu numai prin lumina rațiunii; a doua, simbolizată în altarul Sacramentului, sinteză și centru al adevărului divin ce întrece intelectul uman și coborând la noi aci pe pământ prin revelațiune prezentată credinței noastre; a treia, descoperită privirii minții omenești în apariția curții cerești în jurul lui Dumnezeu, minte ridicată ca să vadă desăvârșit lucrurile revelate (Contra Gent. 1, 4, c. 4). Dela știință la credință; dela credință la viziunea intuitivă a primului și celui mai înalt adevăr, izvor a tot adevărul.

Sunt trei școli, una mai înaltă decât cealaltă, dela cari prin trepte ne urcăm la desăvârșita satisfacere a intelectului uman. În școala naturii, pe când ceriurile spun mărimii lui Dumnezeu, ne sunt învățătoare lucrurile corporale cari ascund ultimele lor cauze, dar cari prin forma lor și mișcările lor ni le fac simțite simțurilor noastre, aproape nerăbdătoare, întrucât ele nu pot cunoaște, de a voi să ni se facă cunoscute. Ne vorbesc cu frumusețea lor, cu ordinea lor, cu puterea lor mărimii-le nesfârșită. Dacă voi întrebați astrele, soarele, luna, pământul, marea, abisurile

— „non tam Hungaris quam Valachis, ex quibus natus erat, gloriam auxit“.

Tocmai puterea nesdruncinată a acestei conștiințe latine și creștine a subliniat-o, în mod magistral, recenta cuvântare a Sanctității Sale Papa Pius al XII, cuvântare istorică, asupra căreia vom reveni.

Ea capătă pentru noi toți o semnificație cu atât mai mare, cu cât vine să confirme și să consacre, în mod definitiv și într-o formă cu totul superioară, adevărul istoric pe care, cu atâta autoritate și iubire, îl proclama și ilustrul Său înaintaș, Papa Pius XI, când spunea pelerinilor români, cari mergeau să-i primească binecuvântarea:

„Iubiți fii, voi sunteți de două ori Romani: Romani prin origine și Romani prin credință“.

Această convingere, întemeiată pe aleasa și vasta lui erudiție, decedatul Papă a ținut s-o fixeze pentru eternitate, cu trei ani în urmă.

Mă refer la memorabila „Constituție Pontificală“ — citită în ziua aniversării Imperiului italian, ziua de 9 Mai 1937 — dată ce fusese aleasă de însuși Sfântul Părinte pentru inaugurarea impunătorului colegiu oriental „Pio Romeno“, pe care, cu generozitate, îl oferise poporului român, așezându-l în mod semnificativ pe Gianicolo, colina dominantă asupra Romei eterne.

În „Constituția-i pontificală“, citită în prezența celor zece cardinali, reprezentând popoarele și rasele lumii, Papa Pius XI consacra de fapt, în fața întregii lumi, adevărul istoric că poporul român, în lupta lui titanică pentru cruce și creștinism, s'a ridicat cu totul deasupra oricărei considerațiuni de confesionalism, înțelegând, după expresia horațiană, amintită zilele trecute de sfântul Părinte „non omnis moriar“ — să „nu piară cu totul“, decât pentru Hristos.

Căci „între Domnitorii români — glăsuia Papa Pius al XI-lea, evocând nesfârșitele jertfe și eroismuri ale românismului pentru cauza creștină, — se înalță Domnul Moldovei, Ștefan cel Mare și biruitor și pe care înain-

tașul Nostru Sixt IV îl numește adevărat atlet creștin al credinței“.

„Acelaș Papă, — continua ilustrul Pontif, — pentru a îmbărbăta pe acest Domn, în același an, cu bunăvoință, i-a dat indulgență deplină de un an sfânt, precum și iertare de păcate, care trebuiau să fie dobândite de toți supușii de sub stăpânirea sa“.

Și printr-o adevărată apologie a vitalității și energiei spirituale a poporului român, pusă în slujba ideii creștine, neuitatul Pontif conchidea că „Papii dela Roma, cari totdeauna au arătat dragoste deosebită pentru toate popoarele Răsăritului și n'au cruțat nici griji nici osteneți pentru a veni în ajutorul lor, au iubit în deosebi nobilul neam al Românilor, care, tragându-și obârșia din semința romană, pe bună dreptate e primit ca fiul acestei Sfinte Cetăți“.

Cuvintele Papei Pius al XI-lea s'au săpat adânc în inimile noastre.

Ecoul lor e cu atât mai puternic, cu cât renaște prin glasul Sanctității Sale Pius al XII-lea, căpătând pentru noi, latinii dela gurile Dunării, o semnificație profetică și pe care n'o putem lăsa sub tăcere, ea fiind cea mai elocventă chemare pentru cruciata pornită de Sfântul Părinte ca să dea omenirii înebunită de sânge și război „pacea lui Hristos“, adevărata pace pentru care totdeauna a luptat și s'a jertfit poporul românesc.

G. Lungulescu

Pentru apărarea țării. S'a făcut apel la spiritul de jertfă al națiunii, pentru înzestrarea armatei. Răspunsul a fost prompt: peste zece miliarde! — Cifra e impresionantă. Totuși insuficientă. Nevoile militare moderne sunt deadreptul fantastice. Iar pentru a putea fi și rămâne ce suntem, trebuie să fim tari. Trebuie să fim înarmați și echipați la ultima perfecție.

Guvernul face, deci, un nou apel la patriotismul poporului. De astădată se adresează tuturor claselor sociale. Bonurile de înzestrare de 1000 lei au fost semnate în primul rând de păturile mai înstărite: industrie și comerț,

mari proprietari și o parte din funcționari. — Avem însă în cuprinsul țării 12 milioane de țărani și aproape 3 milioane de muncitori și intelectuali. Ei sunt țara, care trebuie apărată. E firesc să contribuie și obolul lor la fortificarea granițelor și brațelor. — După puteri însă. Cari, în general, sunt modeste. Chiar de aceea Ministerul Finanțelor emite **nouii bonuri de înzestrare de 100 și de 500 de lei.** Sume atât de mici, încât nimeni nu mai poate invoca propria sărăcie pentru a fugi dela datorie. Ci toți, mici și mari, vor trebui să se grăbească a-și pune cărămida sa în fortărețele de netrecut care apăra viața și libertatea României. — Mai mult chiar decât un ajutor material efectiv, iscălirea acestor bonuri populare are o profundă semnificație sufletească. Vrea să fie o nouă și concretă manifestare a voinții unanime a neamului nostru de a-și apăra cu prețul vieții și al morții libertatea și demnitatea sa, între actualele fruntării din care nu are de dat nici o brazdă de pământ.

Prooimeea noastră — care a fost în fruntea celor ce și-au dat contribuția pentru marele scop național semnând cu mare însuflețire salariul pe o lună — are de îndeplinit o nouă datorie: de a trezi entuziasmul și spiritul de datorie al marilor mulțimi de credincioși.

Trebuie mobilizată în grabă puternica oștire a milioanele care să fie gata a da pentru patrie și o părticică din avutul său, așa cum e gata în fiecare clipă să-și dea pentru ea supremul bun ce are: viața!

Slujiți zilnic!

Din ultima pastorală a Prsf. Ioan al Lugojului

... Războiul este o mare nenorocire, chiar pentru învingători, căci aduce răni și mizerii, ce nu se pot vindeca nici chiar în mai multe decenii. Mă turle îmi sunteți Voi, Fraților, cari ați oăstorit pe credincioșii voștri de astăzi și înainte de războiul mondial. Pe mulți din ei

viețuitoarele toate, cari mișcă, vă vor răspunde, ca și lui Augustin din Tagaste: Nu suntem noi Dumnezeuul tău; caută deasupra noastră: Non sumus Deus tuus; quaere super mos (Conf. 1, 10, c. 6, n. 9). O, omule rătăcit în fața lumii, nu te grăbi a face, cum observă înțelepciunea divină, din resturile naturii un Dumnezeu după chipul și asemănarea ta, spre a-l fixa de părete cu un cui, ca să nu cadă (Ințel. 13, 15—16); nu invoca pentru sănătatea unui bolnav, pentru viața unui mort, o ființă inutilă, spre a-l sili la călătorie pe cel ce nu poate umbla (Inț. 13, 18). Deasupra școlii naturii este școala credinței, unde stă, maestru infailibil, Dumnezeuul prezent și acuma în Taina altariului. Înțelepciunea divină intră pată, Cuvântul Tatălui, a cărui glas atotputernic, cum învață filosofilor celor antici și moderni origina universului din nimica, așa trimite și pe apostolii săi să instrueze toate neamurile într-o știință mai înaltă decât rațiunea, căreia nu pot rezista nici contrazice toți adversarii săi (Luc. 21, 15), și face discipoli ai săi) alături de marii Pontifi Romani și de cohorta Părinților și Doctorilor, celea mai înalte genii ale poeziei, ale științelor și artelor, și împreună cu principii acestui pământ sufletele extaziate și dedicate rugăciunii ale simplilor credincioși. În acel *Ostensoriu* se concentrează toată credința creștină; acolo este același Dumnezeu, calea, adevărul și viața,

spre care arată înspre ceriu, cu brațul, Doctorul care se ridică lângă altariu.

Și în ceriu Rafael își sublimează propria-i credință, încercând cu penelul să-l fixeze pe Hristos deasupra și dincolo de nourii credinței, în splendoarea deschisă de vie lumină eternă, pe tronul amfiteatrului ceresc, înconjurat de cununa sfinților și a ingerilor, împreună cu Tatăl și pe Spiritul Sfânt. Acel ceriu este școală sublimă, divină; acel tron este catedra Maestrului Maestrilor, în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și științei (Colos. 2, 3). El, înțelepciunea tuturor lucrurilor și-a tainelor divine; el, știința tuturor lucrurilor create, pentru că este Cuvântul prin care toate lucrurile s'au făcut și nimica fără de dânsul nu s'a făcut din ce s'a făcut (Io. 1, 3). Oh când ne va fi dat să ne înălțăm acolo sus, spre a fi discipoli ai unui astfel de Maestru și spre a-l contempla și auzi; și la n-grăita lui școală și n lumina lui divină cu ochiul sufletului să cunoaștem magisteriul și arta, cauzele și efectele, formațiunile și ordinea a tot ceea ce este revărsat și cuprins în ceriu și pe pământ, a ceea ce este lume și natură; și în volumul ideilor eterne și infinite a Cuvântului dumnezeesc să pricepem totul în clipeala unei priviri, mai mult decât am face în mii de ani în studiu, și mai bine decât dacă am poseda ascuțimea tuturor celor mai puternice ingenii pe pământ, și mai desăvâr-

șit decât dacă am privi lucrurile în sine! Când; când veni-voiu și mă voiu înfățișa înaintea Domnului? (Psalm 41, 2).

Acolo sus, în acea școală preasublimă și fericitoare și cunoaștere în Dumnezena a tuturor științelor umane și divine, unde rămâne satisfăcută dorința nepotolită de a ști și pricepe toate genurile, speciile și energiile și ordinea universului, în ceea ce altfel se rezumă și perfecțiunea naturală a firii noastre spirituale; la acel banchet de înțelepciune și știință, nesecată și perpetuă, unde se pierde orice greșală a vieții trecute; în intimă afecțiune de Vicariu al lui Isus Hristos și Părinte Comun înălțând dorințele noastre spre ceriuri, îl rugăm pe Dumnezeu să ne dea tuturora să urecăm într-o zi, spre a primi premiu nepieritor pentru oboselile noastre de aci de pe pământ, în acea aulă de sus a măririi, unde, uitând până și superba figurație alui Rafael, somn de concepții muritoare, vom potoli aievea în noi ardoarea dorinței, și cu divina viziune alui Alighieri, în călătoria lui suprapământeană ajungând la Empireu, intrând cu ochiul în înalta lumină care prin sine adevărată este (Parad. XXXIII, 54), vedea-vom cum în adâncu-i se adună „legat prin dragoste într'un volum ceea ce se răvășește prin univers.“ (Parad. XXXIII, 85 - 86. Al. Marcu).

m-an.

nici nu-i mai cunoașteți, așa de tare s'au schimbat; și nu în bine. El bine, pentru a-i aduce la calea cea bună, nu sunt alte mijloace, decât *Liturghia zilnică*, cuminecarea deasă și ascultarea predicii compusă în stilul dumnezeesc al Evangheliilor.

Reîmprospătați-vă starea jalnică, în care era omenirea la nașterea Domnului. Luați apoi în mână Noul Testament, și citiți cu băgare de seamă pastorația făcută de apostoli și roadele ei: în câteva zile s'au botezat trei mii de capi de familie (Fapte 2, 41), care număr în curând s'a ridicat la cinci mii (Fapte 4, 4). Cu toate persecuțiile ce culminaseră, doar înainte numai cu câteva luni, în răstignirea Dascălului, zilnic sporea numărul creștinilor (Fapte 2, 47).

Care a fost secretul acestei minuni, pe care o dorim toți păstorii de suflete? O spune împede sfântul Luca: „Și cari au primit bucurios cuvântul... nu lipseau dela învățătura apostolilor, și dela împărtășire, și dela frângerea pâinii, și dela rugăciuni... Și fiind în toate zilele, cu toți dimpreună, cu un suflet, în biserică, și frângând prin case pâine, primeau hrana cu bucuria și curățenia inimii, laudând, pe Dumnezeu, și fiind iubiți de tot poporul“ (Fapte 2, 41. 42. 46. 47). Acest pasaj merită să fie luat cu deamănuntul, căci ne încălzește inima.

Creștinii nu lipseau dela predică, dela slujbe, dela împărtășirile făcute cu ocazia agapelor și ajutorării săracilor, dela Sfânta Liturghie, și dela cuminecare, — și aceasta în toate zilele.

*

„Dorim cu toții o renaștere a credincioșilor și a poporului nostru, căci mai departe nu putem merge decât spre prăpastie urmând cărările bătătorite până acum. Drumul nou nu poate fi altul, decât cel croit de Isus: „căci altă temelie nimeni nu poate pune, afară de cea ce este pusă, care este Isus Hristos“ (I Corinteni 3, 11). Oamenii au încercat, în cursul veacurilor, și n'au reușit nici una din atâtea teorii menite să aducă fericirea omenirii; cu toate că au avut înțelepți foarte luminați și administratori eselenți. Racila este mult mai adâncă, și nu poate fi vindecată decât de Samariteanul cel milostiv. Acesta ne-a dat și mijlocul sigur, care ne va scăpa de această racilă, Sfânta Liturghie, în care nu e numai rugăciunea lui Isus, în sine însăși atotputernică, mai este însuși Isus într'adevăr, real și substanțial, pe care Dumnezeu însuși L-a recomandat lumii ca pe Fiul Său cel iubit (Matei 3, 17), deci pe care nu se poate să nu-l asculte Tatăl, când El se aduce jertfă și pentru mărirea Tatălui, și pentru fericirea noastră. În numele Domnului aducem jertfă, din porunca Lui și ținându-I locul; și, cum „cuvântul Domnului rămâne în veac“ (I Petru 1, 25), nu se poate să nu se împlinească: având promisiunea Domnului: „Orice veți cere dela Tatăl în numele meu vă va da“ (Ioan 16, 23), suntem siguri, că Sfânta Liturghie este izvorul tuturor darurilor dumnezeiești, de cari avem lipsă.

*

Uneori veți întâmpla greutăți, dorind și voind cu toată hotărârea să sluiți zilnic. Citește în o revistă franceză o scrisoare a unui preot mobilizat: „...Mă scol de cu noapte. De multe ori mă trezește Evreul lângă care dorm. Plec cu noaptea în cap și mă întorc pe întunec, ca să nu lipsesc dela datorie. Ca să nu trezesc pe alții, pun mâna pe bicicleta, care-mi e mai la îndemână. Da, căci biserică e departe. Și apoi, Sfânta Liturghie e jertfă“.

Da, veți avea și voi greutăți, numai să nu le prea măriti. De pildă, nu va vrea undeva

să vină cantorul neplătit. Veți găsi însă copii pe cari să-i obișnușiți a răspunde cele mai elementare lucruri la început, iar restul îl veți face voi. Să știți însă, cu cât veți celebra mai des Sfânta Liturghie, cu atâtea aceste jertfe vor fi mai puțin simțite. Căci veți face din ce în ce tot mai bună pregătire, aducându-Vă aminte de îndemnul Sfântului Pavel: „Să se spitească omul pe sine, și așa să mânânce din pâine și să bea din păhar“ (I Corinteni 11, 23). Vă veți ține sufletul curat, veți avea plăcere în mărturisirile dese, și farmec în rugăciunile prescrite în Liturghier înainte de îmbrăcare, de cari azi unii nu știu cum se scape mai lute. Ori poate nici nu mai obișnuiesc să le zică căci n'au vreme... Veți găsi o bogăție adevărată de idei înalte și de sentimente potrivite în rugăciunile, ce vi-le indică Orogionul după cuminecare.

Și dacă dușmanul nostru cel mai viclen, lenea, ar mai lăncezi pe vreunul în servirea zilnică a Sfintei Liturghii, gândească-se la mizeriile grozave, ce bântule dela un capăt la altul al lumii, la greutățile din parohia lui, din dieceză, din provincia mitropolitană, din țară, la războiul ce a aruncat în prăpastie două națiuni atât de vrednice. Și când e mai alesul de drăguța de lene, să asculte glasul tatălui său, al mamei sale, al fraților, surorilor, rudelor, prietenilor, înaltașilor lui și pe al credincioșilor săi adormiți în Domnul, cari încă sunt dați în grija lui, audă-l cum strigă și gem: „Fie-vă milă de mine, fie-vă milă de mine, o prieteni, căci mâna Domnului este care s'a apropiat de mine“ (Iov 19, 21) și mă chinulește grozav în acest foc curățitor! De altfel noi știm din dogmatică, cât folos tragem din rugăciunile sufletelor din purgator, dacă trăim într'adevăr în comuniunea sfinților...

Știri mărunte

Trimisul d. Roosevelt la Sf. Părinte.

Lunia trecută, puțin înainte de ora zece, d. *Sumner Welles*, trimisul președintelui Statelor Unite în Europa, a fost primit în audiență de Preafer. Părinte, Papa Pius XII. Introdus în biblioteca privată a Suveranului Pontifice, diplomatul american, care avusese convorbiri și cu Cancelarul Hitler, Regele-Împărat Emanuel, Ducele Mussolini, Suveranul Angliei, d. Daladier, min. președinte francez și multe alte notabilități politice, s'a întreținut cu Sf. Părinte vreme cam de o oră. După care a făcut o vizită și Emin. Sale Card. Maglione, secretarul de Stat al Vaticanului.

Misiuni populare. În zilele de 9—12 Martie c., păr. *Dr. Dumitru Lucaciu*, rectorul Seminarului Teologic franciscan din Liuzi-Călugăra (Bacău), a ținut sfinte misiuni populare în *Bilbor* (Arhidieceza noastră), unde păstorește păr. *Dr. Fr. Simon*, ieromonah franciscan român unit. S'au apropiat de SS. Taine aproape patru sute de suflete. La ascultarea mărturisirilor a dat ajutor și păr. Simon, preotul local, care-i totodată și mai marele mânăstirii franciscane române unite de aci. — Lăudat să fie Domnul pentru toate!

Oaspe distins. Luni, 19 Martie c., Blajul a fost cercetat de un oaspe distins. E vorba de *Mons. O'Reilly*, din New-York, secretarul general al Operilor pentru Propagarea Credinței din America și consultor al S. Congr. Orientale, care a venit să ne cunoască la noi acasă. Dânsul a sosit la Blaj însoțit de Msgr. Luigi Borettini, secretarul Nunțiatului Apostolic din București. La Blaj, conduși de păr. *Dr. Ioan Vesa*, secretarul mitropolitan, au vi-

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

zitat principalele instituții de cultură și s'au îndreptat cu o mașină spre Obreja, unde au vizitat mănăstirea părinților bazilitani. Stînșii oaspeți au rămas plăcut impresionați de tot ceea ce au văzut în puținele ore, și au fost oaspeții I. P. S. S. păr. Mitropolit. De Blaj s'au îndreptat spre Cluj, pentru a vizita școlile din Gherla. Suntem siguri că prin această vizită ne-am câștigat un prieten ai vărât în plus, care a plecat cu cele mai frumoase amintiri despre țara și biserica noastră.

Mărturisire de credință. Foștii membri ai fostei mișcări legionare — preoți, vânători, profesori, avocați, medici, studenți, comercianți, ș. a. — au adresat Maj. Sale gelui o scrisoare, dând asigurări că astăzi „stau gata la porunca împărătească să-și plătească tributul lor de jertfă în slujba neamului.“ — Aceiași au semnat, tot atunci, o altă scrisoare către foștii camarazi, comunicându-le că „când peste orice resentimente cari ar putea să se închidă în noi și să ne sustragă în acest ceas comunității de jertfă a Nației, îndreptăm către toți cei crescuți în disciplină legionară, chemându-i la cea mai sfântă datorie: aceea de a așeza mai presus orice, interesele și destinele Patriei și a țării noastre Române.“ — Așa să fie!

Locale. Dumineca viitoare, a treia de Paresimi, va predica în catedrală păr. *Augustin Ciunganu*, prof. de religie.

— Dumineca trecută, după sf. liturghie din catedrală, d. *Ion Chinezu*, dir. rev. „Gazeta Românească“ dela Cluj, a conferențiat, cu o vorbă mea și elegantă, în sala de gimnastică a Liceului de băieți, lămurind problema contribuției Ardealului la îmbogățirea reală a literaturii române contemporane. A fost ascultat cu atenție și folos și a fost viu și sincer aplaudat.

Impozit nou. Nu-i pe toată lumea auzit nou impozit ci numai pe o parte a cetățenilor români, și anume pe *celibetari*. Ministerul Finanțe i-a găsit un caracter moral și patriotic, fiindcă, în realitate se urmărește prin el ceva mai mult decât mărunte socoteli de getare. Și anume, se crede că va stimula nașterile și va încuraja nașterile, singurul beneficiar fiind în acest caz poporul român. Adeverat că nu-i vorba de o inovație românească în materie de legislație fiscală, întrucât așa ceva s'a făcut și în Italia și în Germania. Ba în Reich s'a mers și mai departe: cei celibetari, dar fără să aibă copii, au fost obligați să plătească impozite pentru cei cu copii.

„Frație“ grecească. Ultimul număr al „*Credinței*“, revista religioasă-culturală a Mitropoliei Bucovinei, aduce știrea mult gâdită toare că numărul călugărilor români de la Muntele Sfânt scade mereu. Și da și precizat că de unde înainte de războiul mondial trăiau pe „Muntele Sfânt“ peste 1000 de membri ieromonahi români, acum abia mai sunt 200. — Daniile voievodale române să rămână. Că e însă pentru călugării români, aceia, pe lângă nasul subțire al grecilor sunt indezirabili. Că totodocșii noștri însă, în număr destul de mare nu vreau să înțelegăm...

Nemții adună clopotele. După cum remarcă agenția „Rador“, în „*Monitorul Oficial*“ al Reichului s'a publicat un ordin al mareșalului Goering, prin care se dispune ca întreg cuprinsul imperiului german clopote de bronz să fie declarate și predate autorităților, în vederea creierii unei rezerve de metal necesar susținerii unui război de lungă durată. La fel se va face și cu toate obiectele de aramă, urmând ca posesorii acestora să și a obiectelor de bronz, să fie despărtăți — după terminarea războiului.